

Nr 20

Av herr **Larsson** i Hedenäset m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Vattendomstolarna: Avlöningar.

I statsverkspropositionen 1957, bilaga 4 punkt 13, föreslår statsrådet och chefen för justitiedepartementet en upprustning av vattendomstolarna. Den förstärkning som föreslås är att hälsa med största tillfredsställelse. Den arbetsbalans och eftersläpning som hittills förelegat på detta område har vållat betydande irritation hos av vattenkraftsutbyggnaden berörda personer och bygder. Ett ur samhällsekonomiska synpunkter angeläget utnyttjande av de naturtillgångar som landets vattenfall utgör har försvårats och fördröjts med betydande nationalekonomiska förluster som följd. Det kan t. o. m. ifrågasättas, om ej dessa förhållanden ibland framtvingat nödlösningar av olika frågor, vilka ur rättssynpunkt framstår som mindre tilltalande.

Mot bakgrunden av dessa förhållanden är varje förstärkning av landets vattendomstolar att hälsa med tillfredsställelse. På samma gång som vi ger vår anslutning till de förslag om vattendomstolarnas förstärkning, som av departementschefen föreslås, vågar vi dock ifrågasätta, om ej större effektivitet skulle kunna vinnas, om samtidigt en uppdelning av Norrbygdens vattendomstol företoges.

Av statsverkspropositionen framgår, att olika remissinstanser föreslagit antingen en uppdelning av Norrbygdens vattendomstol i två självständiga domstolar med en för i det väsentligaste vart och ett av Norr- och Västerbottens län, eller att en avdelning av denna domstol stationeras i Luleå. Såväl vattenfallsstyrelsen som Lantbruksförbundet, länsstyrelsen i Norrbottens län och Norrländska vattenkraftutredningen har uttalat sig i denna riktning. Det synes oss angeläget, att detta förslag blir föremål för allvarliga överväganden.

Det får förvisso förutsättas, att den fortgående vattenkraftutbyggnaden kommer att koncentreras till övre Norrland, enkannerligen då Norrbottens län. Av statsverkspropositionen framgår sålunda i annat sammanhang, att större utbyggnadsföretag för den närmaste tiden planeras i Lule älv. Utöver för dagen aktuella utbyggnader är det känt, att ytterligare kraftverk och sjöregleringar projekteras i denna älv. Därjämte torde det få förutsättas, att ett utnyttjande av de kraftresurser, som Pite och Kalix älvar erbjuder, kommer att aktualiseras inom en rätt nära liggande framtid.

Enligt en av Svenska vattenkraftföreningen år 1953 företagen inventering av landets vattenkrafttillgångar uppgår dessa i Norrbottens län till ej mindre än 19 120 MkWh eller 26 % av landets samlade resurser härvidlag. Då dessa vattenkrafttillgångar inom Norrbottens län ännu ej är exploaterade annat än till en mindre del, är det uppenbart, att en stor del av vattenkraftutbyggnaden i landet under de närmaste årtiondena kommer att koncentreras till Norrbottens län.

En ändamålsenlig handläggning av vattenmål av den omfattning, som här får förutsättas bli erforderlig inom Norrbottens län, förutsätter en intim kontakt under målets gång med länsexpertis inom olika områden. Utöver de intressen, som företrädes av länsstyrelsen som sådan, tillkommer frågor som berör lantbruksnämnden, hushållningssällskapet, vägförvaltningen, domänverket, lappväsendet, skolmyndigheter m. m. Den ur samhällsekonomiska och rättssynpunkter nödvändiga kontakten mellan domstol och olika myndigheter måste försvåras i betydande utsträckning med ett avstånd av 291 km mellan vattendomstolens och de olika länsmyndigheternas stationsorter.

En fråga som i detta sammanhang borde ägnas den största uppmärksamhet är av vattenmålets handläggning direkt berörda personers möjlighet att ernå direkt kontakt med den instans som har att döma i målet. För innebyggarerna i de här aktuella flodområdena, Lule, Pite och Kalix älvdalar, innebär det en markerad skillnad om domstolen är förlagd till Umeå eller Luleå. För flertalet av den direkt berörda befolkningen är det ofrånkomligt, att endast alternativet med en domstolshandläggning i Luleå kan erbjuda den önskvärda möjligheten för befolkningen att få direkt kontakt med domstolen.

Ur de synpunkter som ovan anförts framstår det som välmotiverat och rationellt att vid den förstärkning av vattendomstolarna, som föreslås ske, samtidigt beslutas om inrättandet av en vattendomstol för Norrbottens län. Utöver ovan anförda väsentliga motiv kan för detta arrangemang ytterligare anföras:

Av justitieministern har föreslagits en förstärkning av Norrbygdens vattendomstol med följande tjänster: 2 vattenrättsdomare, 3 vattenrättsingenjörer, 1 biträdande vattenrättssekreterare, 1 kanslist och 2 biträden för skriv- och kontorsgöromål. Den förstärkning som här föreslås av Norrbygdens vattendomstol är av den omfattningen, att den i huvudsak torde vara tillräcklig för bemanning av en självständig domstol. Det föreligger därför möjligheter att utan anställandet av ytterligare personal än vad som föreslås tillgodose behovet av en särskild vattendomstol för Norrbottens län. Det kan även ifrågasättas, om åstadkommandet av alltför stora vattendomstolar är rationellt ur direkt arbetssynpunkt. Fråga är om icke även föreligger omständigheter som talar för den av oss föreslagna uppdelningen.

Av statsverkspropositionen framgår att redan nu föreligger betydande svårigheter att på ett tillfredsställande sätt tillgodose lokalbehoven för Norrbygdens vattendomstol. Såsom framgår av remissyttrandet från länsstyrelsen i Norrbottens län kan Luleå stad ställa för en vattendomstol erforderliga lokaler till förfogande. Angelägenheten av att ernå en förstärkning av vattendomstolarnas kapacitet i denna del av landet är så betydande, att den ej bör få fördröjas av lokalbrist på den plats, till vilken domstolen nu är koncentrerad. Jämväl denna praktiska synpunkt talar för att en vattendomstol nyinrättas i Luleå.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts statsverksproposition, bilaga 4 punkt 13, med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts förslag, måtte besluta, att Norrbygdens vattendomstol uppdelas på så sätt, att en självständig vattendomstol, med en uppsättning motsvarande den föreslagna förstärkningen, upprättas för i huvudsak Norrbottens län och stationeras till Luleå stad.

Stockholm den 21 januari 1957

Harald Larsson
i Hedenäset

Ivar Jansson
Kalix

R. Lassinantti

Annie Jäderberg

Olof W. Wiklund